

Schengen sebei

AZ EURÓPAI UNIÓ VÍZUMRENDÉSZETE ÉS AZ ILLEGÁLIS MIGRÁCIÓ



Az Európai Unió egységes határőrizeti rendszerének egyik legfontosabb pillére – amelyről az utóbbi hónapok zajos vitáiban még nem esett szó – az egységes uniós vízumrendészet. E rendszert a Schengen-övezet tagállamai azért hozták létre, hogy közös ellenőrzés alatt tartsák az immár belső határellenőrzéssel nem védett tagállamokba az idegenek belépését, illetve benttartózkodását.

A VÍZUMELJÁRÁS

A vízumeljárást a Schengen-övezet országaiban egyrészt a nemzeti jogszabályok, másrészt az Európai Unió rendeletei határozzák meg. Magyarországon a 2007. évi II. törvény szabályozza a harmadik országbeli – vagyis az unión kívüli – állampolgárok beutazását és tartózkodását, a 2007. évi I. törvény pedig a szabad mozgás jogával rendelkező személyek beutazását és tartózkodását. Míg a 810/2009/EK rendelet előírja a Közösségi Vízumkódex létrehozását, az 539/2001/EK rendelet tartalmazza a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országok felsorolását. A „schengeni” Vízuminformációs Rendszer létrehozásáról (VIS) szóló 2004/512/EK rendelet pedig az egyik legfontosabb pillére a közös vízumpolitikának.

A három hónapot meg nem haladó tartózkodáshoz a beutazni szándékozóknak – egységes – ún. „C” vízumra van szüksége. A harmadik országbeli állampolgárok az első beutazástól számított 6 hónapon belül legfeljebb 90 napig „C” típusú, egységes schengeni vízummal utazhatnak be Magyarországra, vagyis az Európai Unióba. A vízumkérelmet az illetékes magyar külképviseleten nyújthatják be. A vízumkérelem befogadható, ha a kérelmező a megfelelő időben benyújtja a kitöltött és aláírt vízumkérő adatlapot, érvényes útlevet, megfelelő fényképét, megfizeti a vízumdíjat – mely ál-

talában 60 euró, de a díj különbözhet a vízumkönnyítési megállapodásokban foglaltak szerint –, és ujjlenyomatot ad.

A vízum kiadható és a magyarországi („schengeni”) tartózkodás engedélyezhető, ha a kérelem vizsgálata során a vízumkiadó hatóság meggyőződött arról, hogy a kérelmező teljesíti a beutazási és tartózkodási feltételeket, vagyis igazolja a tervezett tartózkodás célját és feltételeit, s megfelelő anyagi fedezettel rendelkezik. A másik alapfeltétel nemzetbiztonsági jellegű, vagyis a kérelmező nem állhat beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt, nem jelenthet kockázatot az illegális bevándorlás vagy a tagállamok biztonsága tekintetében, és meg kell győződni arról, hogy a kérelmezőnek szándékában áll a vízuma lejárta előtt elhagyni a tagállamok területét. A „C” típusú vízumok a fokozatosság elvének betartásával egyszeri, kétszeri, vagy többszöri beutazásra, ám legfeljebb öt éves érvényességgel adhatók ki.

A KÉRELMEK FELDOLGOZÁSA

A fent említetteken kívül az Európai Unió vízumpolitikájának alapvető forrása még a *Közösségi Kézikönyv (Handbook)* a vízumkérelmek feldolgozásáról és a kiadott vízumok módosításáról, mely a bizottság C(2010) 1620 (2010. március 19.) határozata alapján jött létre, valamint a bizottság C(2010) 3667 (2010. június 11.) határozata a vízum-

osztályok működési rendjéről és a helyi schengeni együttműködésről. A *Schengeni határ-ellenőrzési kódex* (562/2006/EK rendelet), a vízumok egységes formátumáról szóló 856/2008/EK rendelet, valamint a vízumkönnyítési megállapodások és bírósági esetjog felsorolása teszi teljessé a rendszert. A *Vízumkódex* meghatározza a vízum fogalmát mint „beutazási ígérvényt”, illetve az egyes vízumfajtákat.

A tagállamok együttműködésének több formája létezik. A konzultációt a *Vízumkódex* 22. cikke szabályozza bizonyos állampolgárságú vízumkérelmezők vonatkozásában az egyes tagállamok között. A tagállamok megkövetelhetik, hogy más tagállamok központi hatóságai egyeztetést folytassanak az ő központi hatóságaikkal egyes harmadik országbeli állampolgárok vagy ilyen állampolgárok bizonyos kategóriái által benyújtott kérelmek vizsgálatakor.

A Vízuminformációs Rendszer (VIS Visa Information System) a vízumokkal kapcsolatos adatok és információk továbbítását szolgáló, a tagállamok közötti integrált számítástechnikai rendszer, melynek célja javítani a közös vízumpolitika végrehajtását, a helyi schengeni együttműködést, a központi vízumhatóságok közötti konzultációt, valamint biztonságossá tenni az ellenőrzést a külső határokon. A Helyi Schengeni Együttműködés az egyes tagállamokban, illetve harmadik országokban – vagyis

a külképviseleteken – működő konzulok rendszeres jelleggel ülésező szakmai fóruma, melynek célja a harmonizált gyakorlat kialakítása, a visszaélések kiküszöbölése, a speciális helyi viszonyokra való egységes, közös reagálás.

BIZONYTALAN ÉS ELLENŐRIZHETETLEN

A fentiek alapján nyilvánvaló, hogy az egységes vízumrendészet és vízumpolitika eddig az egyik legfontosabb eleme volt az Európai Unió védelmének. A zárt rendszer, a szoros együttműködés, a gyors információcsere ugyanis minimálisra csökkentette a visszaélések lehetőségét, és folyamatos ellenőrzés alatt tartotta a beutazó „idegeneket”. Az unió tagállamai eurómilliárdokat költöttek e rendszer felépítésére és működtetésére.

2015 őszén az Európai Unió területére beözönlött több mint egymillió, ellenőrizetlen identitású illegális migráns. Ez hatalmas rést ütött az unió biztonsági rendszerén, különösen vízumrendészetén. Az adatbázis megbízhatósága súlyosan károsodott, az előzetes ellenőrzés és szűrés – ami a vízumrendészet lényege – lényegében összeomlott. A migránsok százezreinek bizonytalan és többnyire ellenőrizhetetlen identitása szinte megoldhatatlan feladat elé állította a tagállamok illetékes hatóságait. A közös uniós belbiztonsági rendszer egyik legfontosabb pillérét a „kidőlés” veszélye fenyegeti. ♦

